

บทคัดย่อ

T 162292

รายงานวิจัยเรื่อง กลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน (media watchdog group) นี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน อันเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูประบบสื่อ

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การทบทวนบทเรียนจากองค์กรตรวจสอบสื่อภาคประชาชนของต่างประเทศ บทเรียนจากองค์กรตรวจสอบสื่อของประเทศไทย วิเคราะห์เปรียบเทียบจุดดีและจุดด้อยขององค์กรในต่างประเทศกับของประเทศไทยในด้านสำคัญ 3 ด้าน คือ การจัดโครงสร้างองค์กร การดำเนินการติดตามตรวจสอบและช่องทางการเผยแพร่ และการประเมินประสิทธิภาพของการตรวจสอบ และได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์กรภาคประชาชนเพื่อการติดตามตรวจสอบสื่อที่มีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาเชิงเปรียบเทียบพบว่า องค์กรตรวจสอบสื่อของต่างประเทศมีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นระบบมากกว่า มีคณะทำงานประจำ มีการเชื่อมโยงงานกับกลุ่มสังคมอื่นๆ รวมทั้งภาครัฐและเอกชน มีช่องทางให้ผู้บริโภคสื่อได้มีส่วนร่วม และมีหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) ในขณะที่การตรวจสอบสื่อของไทยไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เป็นเพียงกิจกรรมหนึ่งขององค์กรพัฒนาเอกชน การติดตามตรวจสอบสื่อของไทยจึงมีแนวโน้มจะจำกัดอยู่แค่การตรวจสอบสื่อสิ่งพิมพ์ และเป็นการตรวจสอบแบบเชิงรับ ยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมมากนัก และยังไม่สามารถสร้างเครือข่ายทางสังคมได้เท่าที่ควร

งานวิจัยนี้ได้เสนอให้มีองค์กรตรวจสอบสื่อภาคประชาสังคม (civil society) ไม่ใช่องค์กรพัฒนาเอกชน มีคณะทำงานจากหลากหลายสาขา ตรวจสอบสื่อหลากหลายประเภท โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต และสื่อบันเทิง มีมาตรการรักษาความโปร่งใส มีช่องทางการเผยแพร่ที่หลากหลาย มีการดำเนินการเชิงรุกด้วยการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้บริโภค ใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตในการเปิดพื้นที่สาธารณะและการระดมพลัง และสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

Abstract

TE 162292

The report on Media Watchdog Group aimed at finding out the suggestion for further development of media watchdog group which is considered as one of the most important factors in media reform.

The study comprises of four parts, including the review of international media watchdog groups; the review of existing Thai media watchdog groups; the comparison between international and Thai organizations in three main areas: organization structure, monitoring process and evaluation of its efficiency. The final part of the study offers suggestions to develop efficient media watchdog group in Thailand.

The comparison study reveals that the organization structure of international media watchdog group is more systematic and links to other societal groups including government agencies and public organizations. It also provides media consumers an access to participate in watchdog activities and offers the course on media literacy. While Thai media watchdog group has not any rigid form, it is rather conducted as one activity along with others of some nongovernmental organizations (NGOs). The monitoring scope of Thai media watchdog group is likely to restrict on newspapers and print media and is a kind of reactive monitoring system. There is a small opportunity for consumers' participation and is unable to create strong social network.

This research proposes to set up an organization of civil society's media watchdog group, not an NGO. The committee of this organization should represent broadly related fields, monitor various kinds of media especially Internet and entertainment media. Moreover, it should maintain the standard on transparency, offer consumers' access and create proactive behaviors by educating consumers and raising their consciousness. Finally, it should use Internet at its maximum as a tool in opening public sphere and setting up their network group widely.